

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC MÔN TIẾNG ANH BẬC HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Vũ Mai Hương*

ABSTRACT

Organize awareness raising for the management staff about the management of teaching activities of English in junior high schools towards of educational innovation, and at the same time renovating the management of teaching and management activities in junior high schools and effectively managing the English teaching environment in junior high schools, contributing to improving the quality of teaching activities in English at the junior high school level.

Keywords: *Methods, teaching activities management, English subject, junior high school, Ho Chi Minh City*

Received: 8/2/2022; Accepted: 14/2/2022; Published: 18/2/2022

1. Đặt vấn đề

Thực trạng dạy học (DH) môn ngoại ngữ, trong đó có môn tiếng Anh hiện nay ở bậc học phổ thông nói chung và cấp học THCS nói riêng cho thấy vẫn còn mang đậm tính hình thức. Chất lượng dạy học (CLDH) môn tiếng Anh còn bất cập, đặc biệt, khả năng thực hành tiếng Anh của học sinh (HS) sau khi học còn hạn chế, tình trạng HS học xong nhưng chưa sử dụng được tiếng Anh trong giao tiếp chiếm đa số.

Có rất nhiều nguyên nhân, cả nguyên nhân bên trong và bên ngoài quá trình dạy học (QTDH) dẫn đến thực trạng DH tiếng Anh chưa hiệu quả như: chất lượng đội ngũ GV tiếng Anh, PPDH tiếng Anh chậm đổi mới; nội dung, hình thức tổ chức DH môn tiếng Anh chưa phù hợp; phương tiện, môi trường DH môn tiếng Anh chưa được đầu tư, quan tâm tương xứng... Trong các nguyên nhân có nguyên nhân về quản lý hoạt động dạy học (HDDH) môn tiếng Anh của đội ngũ CBQL các cấp và đội ngũ QL cấp trường. Qua thực tiễn tổ chức, quản lý HDDH tiếng Anh cho thấy, một bộ phận CBQL HDDH tiếng Anh ở cấp THCS còn hạn chế trong nhận thức về vai trò, tầm quan trọng của HDDH môn tiếng Anh ở bậc THCS, chưa có thái độ và hoạt động quản lý, chỉ đạo khoa học, phù hợp trong quản lý HDDH tiếng Anh ở bậc học THCS..., dẫn đến chất lượng HDDH môn Tiếng Anh chưa như mong đợi.

Trước yêu cầu đổi mới giáo dục để hội nhập quốc

tế sâu, rộng, cùng với nhiều vấn đề của giáo dục cần phải thay đổi thì quản lý HDDH môn Ngoại ngữ, trong đó có QL HDDH môn Ngoại ngữ trong các trường THCS càng cần được quan tâm, vì đây là giai đoạn khởi đầu, định hướng, phát triển HDDH môn Ngoại ngữ trong các bậc học kế tiếp. Vì vậy, quản lý HDDH tiếng Anh, có ý nghĩa vô cùng quan trọng không chỉ đối với việc nâng cao CLDH trong nhà trường, thực hiện mục tiêu giáo dục mà còn để đáp ứng yêu cầu xã hội đã đặt ra cho ngành GD&ĐT những công dân toàn cầu.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết đổi mới quản lý HDDH môn Tiếng Anh trong các trường THCS tại TPHCM

Trước yêu cầu của xã hội đối với chất lượng GD&ĐT, đòi hỏi các HDDH trong nhà trường phải không ngừng đổi mới để đáp ứng yêu cầu xã hội đặt ra trong đó HDDH môn tiếng Anh. Bên cạnh những đổi mới khác thì QL HDDH môn Tiếng Anh đòi hỏi phải có những phương thức quản lý phù hợp, để không ngừng nâng cao chất lượng DH môn Tiếng Anh, hướng tới mục tiêu DH phát triển năng lực người học.

Để thực hiện tốt vấn đề này, quản lý HDDH tiếng Anh phải được coi trọng và thay đổi toàn diện từ: QL mục tiêu DH môn tiếng Anh (*từ tập trung trọng tâm là QL HDDH lấy kiến thức sang QL HDDH với mục tiêu thực hành các kỹ năng ngôn ngữ từ các kiến thức đã học*); QL nội dung DH (*tập trung vào các kiến thức mang tính thực tiễn*); QL PPDH (*triển khai quan điểm lấy HS làm trung tâm và hình thành kỹ*

*ThS, NCS, Trường THCS Quang Trung, Q Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh

năng tự học cho HS.): QL hoạt động KTĐG kết quả DH (không chạy theo thành tích, hình thức, cần đánh giá theo năng lực thực sự của học sinh và mang tính khuyến khích) đến QL các điều kiện DH (đảm bảo các điều kiện về CSVC, thiết bị phục vụ HĐDH: đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng; có sự tương tác, hỗ trợ giữa nhà trường và PHHS)... mới có thể DH môn Tiếng Anh chất lượng.

2.2. Một số biện pháp giúp CBQL nâng cao năng lực quản lý HĐDH môn Tiếng Anh trong các trường THCS tại TPHCM

2.2.1. Nâng cao nhận thức CBQL trong quản lý HĐDH môn Tiếng Anh nhằm nâng cao chất lượng DH môn Tiếng Anh

Đây là biện pháp quan trọng, bởi vì có nhận thức đúng mới có hành động đúng. Chỉ khi CBQL nhận thức đúng thì định hướng và phát triển HĐDH môn Tiếng Anh mới đúng và đạt hiệu quả cao. Để nâng cao nhận thức của CBQL về QL HĐDH môn Tiếng Anh cần thực hiện những nội dung sau:

- Tổ chức chỉ đạo nghiên cứu các văn bản chỉ thị, hướng dẫn của ngành, của cơ quan QL cấp trên, tham gia đủ và hiệu quả các lớp tập huấn của Bộ GD &ĐT, Sở GD &ĐT về vấn đề QL, chỉ đạo chuyên môn... giúp CBQL nhận thức rõ được vị trí, vai trò, tầm quan trọng của HĐDH môn Tiếng Anh cũng như nội dung, hình thức tổ chức HĐDH môn Tiếng Anh ở bậc học THCS, từ đó giúp CBQL có những chuyển biến trong công tác quản lý của bản thân trong thực tiễn.

- Yêu cầu CBQL lập kế hoạch chi tiết, cụ thể của bản thân và CBQL cấp dưới trong việc bồi dưỡng nâng cao nhận thức về đổi mới QL HĐDH môn Tiếng Anh trong bối cảnh hiện nay.

- Tạo môi trường, điều kiện cho CBQL tham gia học hỏi các điển hình tiên tiến, rút kinh nghiệm và tổng kết kinh nghiệm các trường tiên tiến trong nước về vấn đề phát triển ngôn ngữ thứ 2 ngoài tiếng mẹ đẻ, cũng như ở các nước trong khu vực để học tập và áp dụng vào QL HĐDH ngoại ngữ.

2.2.2. Quản lý hoạt động dạy môn Tiếng Anh: Đổi mới quản lý xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học (KHDH); Yêu cầu tất cả CBQL trường, GV tự xây dựng kế hoạch công tác, KHDH môn Tiếng Anh của GV; CBQL tổ chức rút kinh nghiệm, đánh giá việc thực hiện KHDH môn Tiếng Anh theo đúng phân phối chương trình. CBQL cấp trường có biện pháp phù hợp trong việc xử lý những cá nhân thực hiện sai KHDH.

Khi tổ chức thực hiện biện pháp này, ngoài việc

quản triệt tốt các nội dung đến GV, bản thân CBQL cấp trường cũng phải có kế hoạch cho bản thân, có định hướng chi tiết để hướng dẫn GV. Phân công CBQL cấp dưới như Phó Hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn giúp GV xây dựng KHDH môn Tiếng Anh. Từ việc phân công cụ thể dựa trên cơ sở kế hoạch của ngành, của trường và Tổ chuyên môn (TCM), GV xây dựng KHDH môn Tiếng Anh chi tiết. Chú trọng việc xác định những nội dung kiến thức cơ bản, chi tiết từng bài, từng chương, các phương tiện và hình thức HĐDH, phương thức DH phù hợp kế hoạch.

Nội dung KHDH môn Tiếng Anh của cá nhân phải xác định rõ mục tiêu tri thức, đảm bảo tính chính xác, khoa học, thiết thực, đồng thời phải chú trọng đến PPDH, những yêu cầu cần phải đạt được. CBQL trường tổ chức duyệt KHDH, thường xuyên kiểm tra việc thực hiện KHDH môn Tiếng Anh với nhiều hình thức khác nhau; dự giờ có báo trước/đột xuất hoặc kiểm tra qua HS để có thể nắm bắt thông tin một cách chính xác; Phân công CBQL cấp dưới thường xuyên theo dõi và báo cáo kịp thời kết quả thực hiện KHDH của GV; Khi có những vấn đề nảy sinh trong quá trình DH môn Tiếng Anh, nếu cần có thể điều chỉnh KHDH môn Tiếng Anh cho phù hợp với thực tế. CBQL cấp trường cần nhắc và cần quyết định đúng đắn, kịp thời trên cơ sở sự thống nhất nhằm đạt hiệu quả; xem xét, tạo điều kiện thuận lợi về thời gian, phương tiện DH, tài chính, động viên khích lệ GV thực hiện KHDH môn Tiếng Anh đã đề ra một cách tự tin và đạt hiệu quả cao nhất.

- Quản lý thực hiện đổi mới PPDH theo quan điểm lấy HS làm trung tâm nhằm giúp GV và HS phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong HĐDH môn Tiếng Anh. Giúp GV mạnh dạn, tích cực, linh hoạt lựa chọn và ứng dụng các kỹ thuật DH tích cực, CNTT vào các hình thức tổ chức DH thông qua HĐDH của mình để tiết học đạt hiệu quả, chất lượng hơn giúp HS hứng thú và tích cực học môn Tiếng Anh. Cụ thể: Tổ chức nhiều chuyên đề bồi dưỡng GV về kiến thức và kỹ năng sử dụng các phương thức DH theo hướng tích cực; Bồi dưỡng GV các kiến thức, kỹ năng thiết kế bài dạy và sử dụng các hình thức dạy và học trên lớp hiệu quả; Bồi dưỡng GV kỹ năng làm đồ dùng DH, Động viên, khuyến khích, tạo điều kiện để GV áp dụng các kỹ thuật DH tích cực; Xây dựng mô hình “điểm” về đổi mới PPDH. Chọn khối lớp, GV có năng lực, chủ điểm cụ thể của chương trình học làm “điểm”, thực hiện đổi mới PPDH theo hướng tích cực, hiện đại;

Đẩy mạnh vận dụng các PPDH và kỹ thuật DH theo quan điểm hiện đại: DH giải quyết vấn đề, PP “bản đồ tư duy”, PP “KWLH” (what we Know, what we Want to learn, what we Learned, How can we learn more), Kỹ thuật Kipling (5W1H: what, where, when, who, why, how), các PPDH thực hành; bảo đảm cân đối giữa việc truyền thụ kiến thức và rèn luyện kỹ năng cho HS; tăng cường liên hệ thực tế, tích cực ứng dụng CNTT vào HỖDDH môn Tiếng Anh; Chỉ đạo GV tổ chức DH phân hóa, tạo điều kiện, hướng dẫn HS rèn luyện kỹ năng tự học, tự nghiên cứu tài liệu tham khảo, bồi dưỡng năng lực độc lập suy nghĩ; xây dựng hệ thống câu hỏi hợp lý, phù hợp với các đối tượng HS.

- *Tăng cường quản lý hoạt động dạy của GV:* Quản lý hỗ trợ GV soạn bài, cung cấp tư liệu cho GV để thực hiện bài soạn; tạo môi trường khoa học trong trao đổi thông tin, kỹ thuật bài soạn... giữa các thành viên trong bộ môn với nhau nhằm không ngừng nâng cao chất lượng bài soạn...

- *Triển khai quan điểm lấy HS làm trung tâm vào quản lý giờ lên lớp của GV:* CBQL trường chỉ đạo, yêu cầu GV phải xác định rõ GV; tạo điều kiện tốt nhất cho GV lên lớp có hiệu quả: CSVC, thiết bị, đồ dùng DH; tổ chức nhiều hình thức dự giờ, thăm lớp, thao giảng, nhằm nhận diện rõ những khó khăn của GV, HS trong QTDH; chỉ đạo xây dựng thời khóa biểu khoa học, hợp lý; xây dựng môi trường văn hóa ứng xử học đường và phát động thực hiện; tổ chức cho GV học tập, nghiên cứu chuẩn đánh giá, xếp loại giờ lên lớp theo quan điểm lấy HS làm trung tâm..

- *Đổi mới quản lý KTĐG GV:* giúp CBQL trường đánh giá chính xác trình độ, năng lực chuyên môn đội ngũ GV, có cơ sở để đánh giá CLDH môn Tiếng Anh của GV. Trên cơ sở đó, tích cực hóa HỖDDH, tạo động lực thúc đẩy GV tích cực thi đua dạy tốt và hạn chế tới mức thấp nhất những sai phạm của GV trong việc thực hiện nhiệm vụ. Cụ thể: CBQL trường đánh giá chuyên môn nghiệp vụ của GV định kỳ hàng năm theo nội dung sau: đánh giá kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ; đánh giá kỹ năng sư phạm; đánh giá hiệu quả giảng dạy; xác định rõ mục đích, yêu cầu của từng đợt KTĐG dựa trên yêu cầu nhiệm vụ cụ thể, kế hoạch của nhà trường, của năm học; quán triệt quan điểm và thái độ đối với việc KTĐG trong toàn thể GV; LKH kiểm tra ngay từ đầu năm học, phổ biến rõ hình thức, cách thức KTĐG; đa dạng hóa các hình thức kiểm tra.

2.2.3. *Quản lý môi trường DH môn Tiếng Anh ở các trường THCS*

- *Tăng cường quản lý môi trường DH bên trong nhà trường:* QL xây dựng đội ngũ; QL HỖDDH; QL khai thác, sử dụng hiệu quả CSVC, các trang thiết bị hiện có; QL xây dựng mua mới, mua sắm bổ sung CSVC, trang thiết bị; Tổ chức thực hiện kế hoạch DH thường xuyên, QL chuẩn bị bài và soạn bài lên lớp được quan tâm đúng mức về số lượng cũng như chất lượng của giáo án. Đẩy mạnh xử lý, khắc phục tình trạng dạy đôn, dạy ép chương trình. Dự giờ, đánh giá, rút kinh nghiệm sư phạm, kinh nghiệm bài dạy... phải mang tính thiết thực, tránh gộp ý chung chung, chiếu lệ; Chỉ đạo chế độ dự giờ thăm lớp, đúc kết kinh nghiệm của TCM, chỉ đạo HỖDDH theo PPDH tích cực; Chỉ đạo và sử dụng có hiệu quả phong trào tự làm đồ dùng DH; huy động các nguồn lực xã hội tham gia đóng góp xây dựng CSVC nhà trường, sử dụng các nguồn kinh phí được hỗ trợ xây dựng, trang bị đầy đủ các phòng chức năng, tu sửa, nâng cấp các phòng xuống cấp; Tăng cường mua sách tham khảo chất lượng cho GV, HS, các loại sách tham khảo liên quan đến giảng dạy cho GV. Tìm kiếm GV bản ngữ chất lượng, mời thỉnh giảng kết hợp với GV môn Tiếng Anh nhằm giúp GV Tiếng Anh trong trường học hỏi, chuyển giao phương pháp từ giáo viên bản ngữ đồng thời tạo môi trường DH thực hành, tạo cơ hội sử dụng ngoại ngữ chuẩn cho cả HS lẫn GV.

- *Tăng cường tổ chức thực hiện kênh thông tin của trường với PHHS trong phối hợp thực hiện HỖDDH môn Tiếng Anh:* cần thực hiện tốt các nội dung: xây dựng được kênh thông tin của nhà trường với cha mẹ HS trong phối hợp hỗ trợ hoạt động DH môn Tiếng Anh và tăng cường chỉ đạo GV phối hợp với cha mẹ HS, khuyến khích cha mẹ HS cùng tham gia hoạt động DH môn Tiếng Anh góp phần nâng cao chất lượng DH môn Tiếng Anh. Nghiên cứu kỹ những nội dung cần thiết, triển khai trong các buổi họp CMHS, giải thích và nêu tầm quan trọng về việc thay đổi hình thức nội dung DH, cách đánh giá theo hướng có lợi cho HS, giảm bớt áp lực về điểm số, thi cử... với PHHS. Đề xuất các cách phối, kết hợp giữa gia đình và nhà trường để PHHS tham gia kiểm tra quá trình học tập của HS

3. Kết luận

Đề QL HỖDDH môn Tiếng Anh ở trường THCS, TP Hồ Chí Minh trong bối cảnh đổi mới GD, đòi hỏi việc thực hiện các BP trên phải được đặt trong mối quan hệ tổng thể trên cơ sở vận dụng, khai thác

(Xem tiếp trang 160)

lý, Hiệu trưởng phải biết nắm bắt các yếu tố kinh tế, văn hóa, xã hội ảnh hưởng tới quản lý hoạt động dạy và học, biết vận dụng hợp lý, linh hoạt và sáng tạo trên cơ sở thực hiện đúng các đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước để đưa hoạt động dạy học môn Tiếng Anh, cũng như đến quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh ở các trường THCS theo chương trình giáo dục phổ thông mới đạt kết quả cao nhất.

Nhà trường với tư cách là nhân tố môi trường bên ngoài có tác động mạnh mẽ đến phương pháp cũng như các thành tố khác của hoạt động dạy học. Nhà trường cần có sự phối kết hợp các lực lượng giáo dục học sinh, tạo mọi điều kiện cho hoạt động sư phạm. Đồng thời, chăm lo đến quyền lợi của người dạy và người học.

3. Kết luận

Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh ở trường THCS theo chương trình giáo dục phổ thông mới, gồm: các yếu tố thuộc về chủ thể quản lý; các yếu tố thuộc về đối tượng quản lý và các yếu tố thuộc về môi trường quản lý. Mỗi yếu tố có vị trí, vai trò khác nhau, trong đó các yếu tố chủ quan có vai trò quyết định, các yếu tố khách quan có vai trò hỗ trợ, thúc đẩy. Do vậy, để nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh ở các trường THCS theo chương trình giáo dục phổ thông mới bên cạnh việc đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học, cần nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, giáo viên và học sinh về vị trí, vai trò, yêu cầu của việc dạy học môn Tiếng

Anh ở trường THCS theo chương trình giáo dục phổ thông mới. Đồng thời, chủ thể quản lý phải không ngừng phấn đấu nâng cao phẩm chất, năng lực, trình độ quản lý cho bản thân...từ đó, nâng cao chất lượng quản lý hoạt động dạy học môn Tiếng Anh ở các trường THCS hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TƯ về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Đặng Quốc Bảo, Nguyễn Đắc Hưng (2004), *Giáo dục Việt Nam hướng tới tương lai, vấn đề và giải pháp*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Đặng Quốc Bảo (1995), *Quản lý giáo dục - một số khái niệm và luận đề, CBQL giáo dục và đào tạo*, Hà Nội.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư số 32-TT/BGDĐT về việc ban hành Chương trình tổng thể giáo dục phổ thông 2018*. Hà Nội
5. Nguyễn Phúc Châu (2010), *Quản lý nhà trường*, Nxb Đại học sư phạm, Hà Nội.
6. Lê Đình Trung, Phan Thị Thanh Hội (2016), *Dạy học theo định hướng hình thành và phát triển năng lực người học ở trường phổ thông*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
7. Nguyễn Tuyết Chinh (2014), *Quản lý hoạt động dạy học tiếng Anh ở các trường THCS thị xã Phú Thọ, tỉnh Phú Thọ*. Tạp chí TBGD số tháng 6/2014.

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC... (tiếp theo trang 147)

thể mạnh riêng phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương và của từng trường. Những BP được đề xuất, sẽ góp phần khai thông, khắc phục những hạn chế trong công tác QL HĐDH môn Tiếng Anh theo yêu cầu đổi mới GD THCS hiện nay. Khi triển khai thực hiện các BP, CBQL cần hiểu rõ bản chất và mối quan hệ nêu trên. Mức độ và hiệu quả của từng BP phụ thuộc rất nhiều vào năng lực, trình độ của CBQL trường THCS TP Hồ Chí Minh.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2005), *Quyết định số 30/2005/QĐ-BGD&ĐT về việc ban hành Quy định đánh giá và xếp loại học sinh tiểu học*. Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014), *Quyết định số*

- 4113 và Công văn số 6537/BGDĐT-GDTrH về việc hướng dẫn thực hiện Chương trình song ngữ Tiếng Anh và Chương trình tăng cường Tiếng Anh kể từ năm học 2014-2015. Hà Nội.
3. Trần Khánh Đức (2014). *Lý luận và PpDH hiện đại-phát triển năng lực và tư duy sáng tạo*. NXB Đại học Quốc gia, Hà Nội.
4. Thủ tướng chính phủ (2008), *Quyết định số 1400/QĐ-TTg, phê duyệt đề án "Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008-2020"*. Hà Nội.
5. Thủ tướng Chính phủ (2017), *Quyết định số 2080/QĐ-TTg, phê duyệt, điều chỉnh bổ sung đề án "Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2017-2025"*. Hà Nội.